

مه ی له ههریم زیاده و بو دراوسیکانمانی دهنیرین!

که مینه مه سیجی و یه زیدیه کان داوای کردنه وهی کارگهی دروستکردنی خواردنه وه کحولیه کان دهکن

ریپورتاژی قاسم خدر موحهممه

ژماره یه کی زوری دوکانی مه فیروشتا، و باری مژدیرن و نوئی له شهقامه کانیدا کراونه تهره که له لایهن خلگی نیتوخ و بیانییه هره سرپرشتیی ده کریئن. سرگون جزئیف هاوولاتییه کی مه سیجی دانیشوی عه نکاوهیه، نهو که خاوهنی دوکانیتیکی خواردنه وه کحولیه کان، به (نیقاش) ی وت: "سهردای کرانه وهی ژماره یه کی زوری دوکان و باری نوئی، هیشتا بازاری مهی رژی بهرژو گهرموگوتر ده بیتت". سرگون بیانییه باری گوزهرانی خه لک باشتر بووه و نیتا زیاتر له خویشیی و سهرگرمیی ده کریئن، بویه بهو شتیویه رویان له خواردنه وه کحولیه کان کردوه.

خدر شتیخانیی هاوولاتییه کی یه زیدی دانیشوی ههولتیره و خاوهنی دوکانیتیکی په ناویانگی مهی فرۆشته له شهقامی یزیکانی نهو شاره، شتیخانی ده لئی: "بازار له شوتنه کورده نشینه کان گهرمتره به سهراورد له گه گه شتیونه مه سیجیه کان، چونکه ژماره ی دوکانه کان لهه یی که مهن و کرایه کان زیاترن".

بازاری خواردنه وه کحولیه کانیه ههریمی کوردستان بهر ده گهرموگوری زیاتر دهوژن، به تاییهت که رۆژانه دارا کارایی له سهر نهو جزیره خواردنه وه له زیاده بوونه، له نیتاشدا که بهر ده دام دوکانی مه فیروشتی نوئی له سهراستری ههریم ده کراتیهته، له هه مانگاتیشدا ههریمی کوردستان بوته دهروا زه یه بک هه ناره ده کردنی نهو خواردنه وه بۆ ناوهراسی و باشوری عیتراق و نیتانیش، له م بارهیه هره سهتره گه شه پیدانی هه ناره دهی تورکیا له دورا راپورتیه دا ساماژی بهو داره که له سالی (۲۰۰۸) دا عیتراق زۆرتیرن بیهی له تورکیا کریوه، لهو راپورتیه دا هاتوه: "عیتراق له سالی (۲۰۰۸) دا به بری (۲۲) ملیون دۆلار بیهی کریوه که هه موی له زیتی ههریمی کوردستانه وه بووه". له سالی (۲۰۰۷) دا نهو بره تنهها (۱۸) ملیون دۆلار بووه.

هه مو نه مانهش له کاتیگه که به پیتی نامار و حساباتی وهزارتی نهوقاتی حکومتی ههریم بیت ۹۶٪ ی خلگی کوردستان موسولمان و تنهها ۲٪ مه سیجی و ۱٪ یه زیدییه (نم بهش (کۆمهل) بۆ راپۆرتیه که یه زیاد کردوه).

شاوچکه مه عه نکاوهی پاریتیگی ههولتیره، به سهتره ی خواردنه وه کحولیه کانیه سهراستری عیتراق ناره ده، دهیان بریکاری گهروری هارده کردنی خواردنه وه کحولیه کان له تورکیاوه لهو شاوچکه یه دا کار دهکن، نه مه جگه له وهی

هه مو توپینه وه و راستیه زانستییه کان سه ماندوویانه که خواردنه وه کحولیه کان مهی سه نیشیه زیاترن! وردستاندا، که مهی ترخی زه دییه بیت له سهر بهر هه مه هارده کان بۆ ههریمی کوردستان، بویه دواچار ترخی نهو خواردنه وه زۆر هه رزان ده بن لسه بازاره کانیه ههریدا که ترخی بیه یه کی هارده له یه دۆلار که مته ره.

له مالهیری (نیقاش) وه به ده ستار یه وه رگه روه.

به بری هه مه، دانانی کارگهی خواردنه وه کحولیه کان له نارجه ی نهواندا، هه لی زوری کارکردن دینیتته ناراره، نه مه جگه له وهی "بازاری جوتیاره مه سیجیه کانیش که ره ی ترئ و بهر هه می جوتیان هه یه، ده گه شتیوه".

پنده بیت گهروترین کیشیه بهر ده ههونی نه م جزه کارگانه له ههریمی

بنیات برترین. شیاره گرتنه زۆری نهو که سانه ی له بازاره کان کحول و مهی خواردنه کار دهکن، یه زیدی و مه سیجن.

هه مه سه بری که هاوولاتییه کی مه سیجی دانیشوی دهوکه، ده لئی: "له پاریتیگی دهوکه زیاتر له (۱۵۰) گوندی مه سیجیشین هه یه، که گهروترین کیشیه یان ییکارییه".

کارگه یه کی بیهی هه بیتت، وه کو نه وه وایه بۆ یه یه کی نهوتی هه بیتت". به گوتهی ناربراره، "گهردهستان هه موه پندارییه کانیه دروستکردنی کارگه یه کی لهوشتیوه تیدیه".

شتیخانی که خزی یه زیدییه، پیتی باشتره کارگه کان لهو نارجه یه یه زیدی و مه سیجی لیتیشته جین،

ئاگاتان له گوشتفرۆشه کان بیت

به قسه ی هه نده رانییه کان بی ده بی هه موو رۆژیک وه زیریکی ته ندروستی ده ست له کار بگی شتیوه

به دوا اچوونی کامهران گوزان/ ههولتیر

دی، چونکه مانه وهی گوشت بۆ ماوهی ده خوله ک له هه راد ده بیتته هوی توشبوونی به به کتریای زانیه خهش و مه رجی ته ندروستیی تیدانامینتت، فه رهاد یاسن (۳۵) سال، له بازاری دۆلار فرۆشه کانیه ههولتیر دوکانی گوشت فرۆشییه هه یه، نهو له بهر ده م دوکانه که یه دا دو وانی گهره ی له گوشتی هه یان هه لواسبیوه، بۆ دلنیا بوون له پاکیی ته ندروستیی گوشته که مژری وهزارتی ته ندروستی له سهر درابوه، فه رهاد ده یوت: "له قه ساچه که ناوه له که ده کوژن دکتر ده ییشکنئ و مژری لئ دده ات، نینجا دیتته بازار، نیشه له وهزارتی ته ندروستی یتمانیان بۆ هاتوه که ده بی بهر ده م گوشته کان هاوولاتی خالید هه مه ده مینسی (۴۰) سال، به پینچه وانه ی فه رهاد یاسینی دوکاناره ده لئی: "له گهر پتوستمان به گوشت بی هه رچوتیک بی دیکرین، نه گهر خاوتنتر بیتت باشتره".

گوشتیک مژری لیدراییت، یان هه ر گوشتیک که له ده روه دیتته نار ههریمی کوردستان یشکنینسی بۆ کراییت، جیگای متمانه بن، رهنگه که موهوکی لهو باره هه بی، نیشه به دوا اچوونی بۆ ده که ین، به لام تا ج رادیه ک ته که نه لوژیا و سیستسی کارگتیری کوردستان بهراورد ده کرت له گه ل پینشکه وتوتوتیرین ولاتی جیهان، بویه دا کوکی له وه ناگه که که موهوکی نه بی".

هه رچه نده به رتیه بهری به شی چاودیری ته ندروستی له دیوانی وهزارتی ته ندروستی باس له وه ده کات که چه نلین جار به دوکانداره کانیا و توهو گوشت و بهر هه می سپیلی له بهر خۆر و له ده روهی دوکانه کانیا داننیتن، چونکه وه کو خۆی ده یگوت: "وه کو نه وهی وایه دژی ناراسته ی روه بار مه له وانسی بکه ی، له کوردستان ناراهیه، تانیتتا سه دان دوکاندارمان سزاداره، به لام ده بی له کوردستان یاسایه ک ده ریچی سزای توندیان بۆ دابتریت، یان به هوشیاریی رۆشنیری خه لکه که فتر بکه ین".

فۆتۆ: کامهران

غهرامه ده کن".

له درژییه قسه کان دا نهو ناره ته گوشت له سارده گهره ده ره پتیریت، سارده گهره ده ده بی پله ی بۆ دابتریت، له نهرویی چاودیری ته ندروستییه هه مو هه فته یه که نهو مارکیتانه به سهر ده کاتره که گوشت ده فرۆشن و پله ی سارده گهره ی گوشته که ش ده پوتیت، نه گهر له گه له نهو پله یی که نهوان بۆیان دانان نهو که مارجیتت نهو به پاریه کی زۆر نهو مارکیتته

ولاتی نهرویی گه راپه تهره ده لئی: "زۆر خه فته بهو مه یله ته ده خۆم که ده بیتم گوشتی پیس ده خوات".

به پیتی قسه ی نهو، سوریا که دوا گه وتوتیرین ولاتی نارچه که یه، به لام له (۲۰۰۲) دا سهردانی نهوتی کردوه گوشت و شیر و به نیر هه موی له نار سارده گهره داترا بوون، ناواز ده یگوت: "نه گهر که مینگی نهرویی بیت ته ماشای نه مه کات ده مانگه رنیتتیه تهره بۆ

نهرویاوه گه راپه وه شاری ههولتیر، ده لئی: "پینانۆم شاری ههولتیر گوزاره، منیش چومه بازاری (شیتخه لا) شت بگرم، به لام بۆم ده رگهوت که ههولتیر ته نها له روهی بیسناره گوزاره، له روهی ته ندروستییه وه هیچ نه گوزاره، هه روه کو چاران گوشت له بهر ده م دوکانه کان هه لده وهریتت، که هیچ مه رجی ته ندروستی تیدا نییه".

نهو ناره ته به ره گه ز کورده که له

ناراز (۲۰) رۆژه له نهرویی به سهرمان گه راپه وه شاری ههولتیر، ریگای به که که مهی نه داوه ته نها (کهس) یکیش بووات، جگه له مه ش نانی به یانی ته خواردوه ته نها سه مودن و چا نه بیتت، هه مو نه مانه وه کو خۆی ده لئی: "له بهر نه بوونی مه رجی ته ندروستییه له گوشت و بهر هه می سپیلی له م شاره دا". ناواز موحهممه (۴۸) سال، پاش نه وهی به سهردان له

نهو سه رخی هه بو له سهر قسه ی نهو هه نده رانییه نهی که ره خه له هه ندیک شتی کوردستان ده گرن، هه رچه نده خۆیشی له ولاتی نهرویی له ده زگای چاودیری خواردن کاری کردوه، به لام ده یگوت: "ناکری تۆ هه موو خه لک سزا بدهی، نهو له نهرویی ده لئی ناگای له وه زعی نیشه نیسه، پتوستیه نیداره کان یه کی خرتیه وه و لاینه ماددی و ده سلالاتی کارمه ندانی کۆنترۆلی خواردن زیاد بگرن، چونکه که به دوکانداریک ده لئی گوشت له بهر دوکانه کت هه لده وهراسه، که جینده هیللی وه کو خۆی هه للی دواستیه وه".